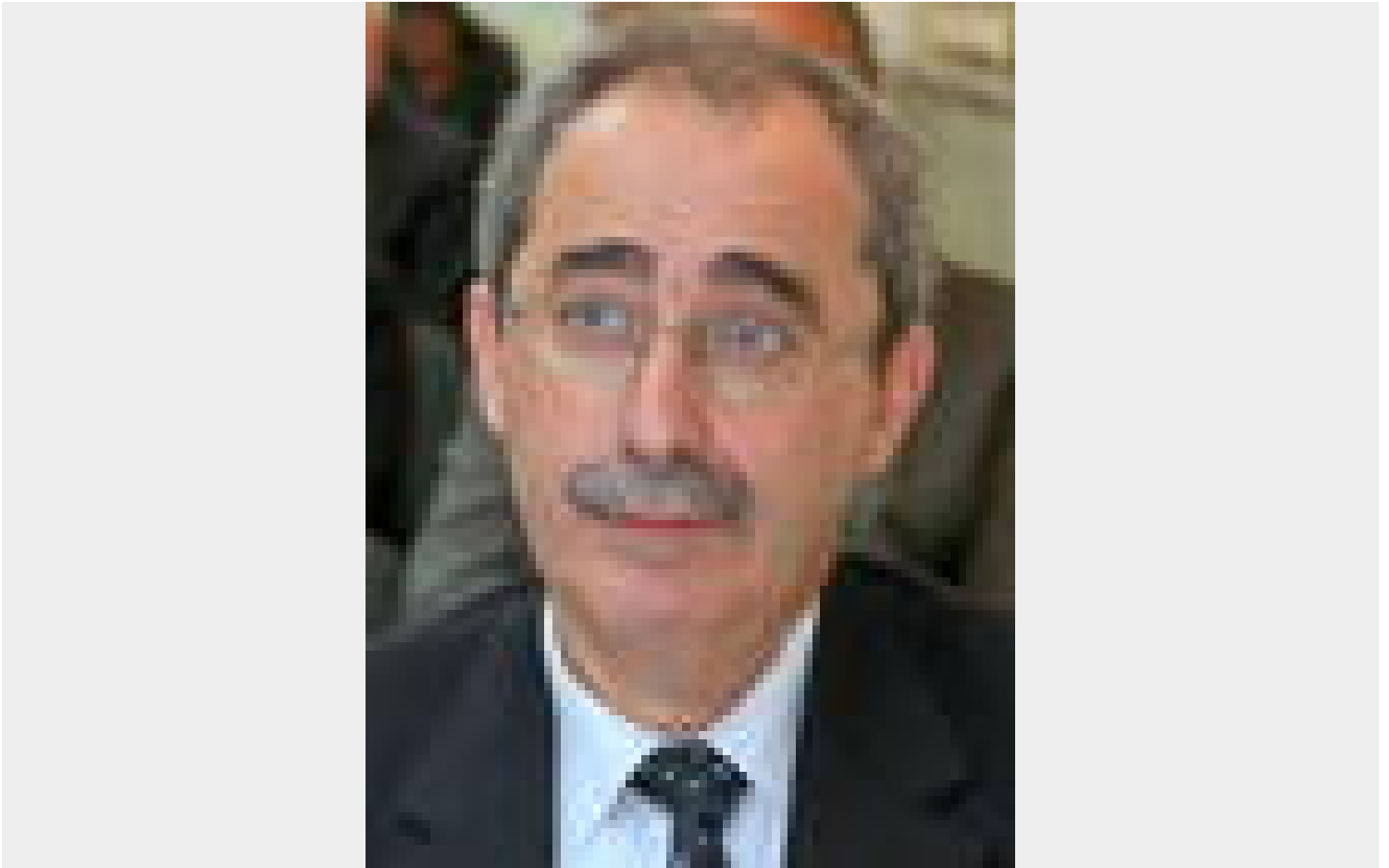

ՄԱԿԱՐԱՎԱՆՔԻՆ «ՀԱՄԱՏՊԸ»

Posted on July 2, 2011 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Հրայր Ճեպեճեան, Նիկոսիա, 3 Յունիս 2011

Հաւատքը կրօնական ինքնութեան, համոզումներու ու դաւանանքի հասկացողութիւն եւ ընկալում է թէեւ, բայց եւ այնպէս անիկա անպայման հաւաքականութեան ընդհանրական կեանքին մէջ իբրեւ «ուղեցոյց» ծառայող իրականութիւն է, ուր մարդ կ'ապրի ճշմարտութիւնը՝ իր համոզումներէն մեկնելով: Եթէ հաւատքին մէջ շօշափելի եւ փաստացի ապացոյցներ չկան, բայց եւ այնպէս կայ ճշմարտութեան հաւատալը, որ կու գայ լիցքաւորելու անհատական ու հաւաքական կեանքերը՝ կերտելով ազգային ինքնութիւն մշակոյթը անհատին եւ հաւաքականութեան:

Հրայր Ճեպեճեան, Նիկոսիա, 3 Յունիս 2011

Հաւատքը կրօնական ինքնութեան, համոզումներու ու դաւանանքի հասկացողութիւն եւ ընկալում է թէեւ, բայց եւ այնպէս անիկա անպայման հաւաքականութեան ընդհանրական կեանքին մէջ իբրեւ «ուղեցոյց» ծառայող իրականութիւն է, ուր մարդ կ'ապրի ճշմարտութիւնը՝ իր համոզումներէն մեկնելով: Եթէ հաւատքին մէջ շօշափելի եւ փաստացի ապացոյցներ չկան, բայց եւ այնպէս կայ ճշմարտութեան հաւատալը, որ կու գայ լիցքաւորելու անհատական ու հաւաքական կեանքերը՝ կերտելով ազգային ինքնութիւն մշակոյթը անհատին եւ հաւաքականութեան:

Հայուն համար հաւատքը իր քրիստոնէական համոզումն է, որ ներմուծուած է մեր ազգային-հաւաքական կեանքին մէջ պատմութեան տարբեր ժամանակահատուածներու ընդմէջէն՝ դառնալով զօրաւոր խարիսխ ու երաշխիք՝ կեանքը կերտելու ու շարունակելու ի գին ամէն զոհողութեան: Այս զոհութեան ճամբան հայուն համար եղած է ու տակաւին է երկար, արիւնոտ ու տագնապալի... Բայց այդ նոյն հաւատքին կառչածութիւնը հայուն տուած է կեանք ու աւելի կեանք...:

8 մայիսին Կիպրոսի Հանրապետութեան բռնագրաւուած շրջանի հայկական Մակարավանքին մէջէն կը փորձեմ դիտել կեանքը: Բայց ի՞նչ կեանք փնտռել աւերակներուն մէջ, եւ ինչպէ՞ս բացատրել կեանքի շարունակականութիւնը նոյնինքն վանքին, որ պատմութեան ընթացքին լոյսի եւ ճշմարտութեան փարոս, իսկ այսօր կան միայն պատերը՝ կիսով կանգուն ու ամայի:

Փոքր մատուռին մէջ մատուցուած Ս. պատարագն ու շարականներու երգեցողութիւնը հոգեպարար է: Ուխտագնացութիւնն է Մակարավանքի օրուան առիթով, որուն կը մասնակցիմ բարեկամներով՝ ապրելու համար օրը իր ամբողջական հարազատութեամբ:

Ասիկա Մակարավանք տուած երկրորդ այցելութիւնս է, բայց եւ այնպէս կրկին ապրեցայ

ընդվզումը՝ ամբողջ զգացումներովս ու կիրքերովս: Ինչպէ՞ս կրնայ ըլլալ, որ բռնագրաւումէն միայն 36 տարի ետք վանքը արդէն այսօրուան այս վիճակին հասած է. քարուքանդ է ու աւերակ: Բայց չէ՞ որ պատմական կոթող է՝ ազգային ու միջազգային արժէք ներկայացնող, ինչո՞ւ պետք է կործանել այն, որ կանգնուած է կեանքեր կառուցելու:

Բայց հայոց պատմութեան մէջէն յստակ կ'արտացոլայ, որ հայը միշտ ու անընդհատ ապրած է այդ իրավիճակը: Նոյն բռնագրաւողն է, որ նոյն ուժով ու տարողութեամբ, պատմութեան տարբեր ժամանակաշրջաններու եւ մինչեւ օրս կը քանդէ մեր կոթողները, նաեւ՝ կեանքը...:

Բայց եւ այնպէս պետք է դուրս գալ այս զգացական աշխարհէն, որպէսզի կարելի ըլլայ տեսնել կեանքին միւս երեսը՝ վերապրումն ու շարունակականութիւնը...: Եկեղեցական արարողութենէն ետք, կիսով աւերուած մատուռին մէջ դարձեալ ապրեցայ պահ մը ամենայն հպարտութեամբ: Հոն՝ նոյն այդ մատուռին փոքրիկ խորանին վերեւ, այդ օր վառած մոմերուն լոյսերուն տակ տեսայ մէկ հատիկ հայերէն բառ, որ տակաւին յստակ եւ ամուր կառչած է սիւնին... «ՀԱԲԱՏՔ»...: Քանդուած էր վանքը, աւերուած, չկար երդիք, ոչ ալ՝ պատուհան, խոտերը ծածկած են ամենուրեք, եւ կեանքն ու պատմութիւնը արմատախիլ եղած են, բայց մնացած է զօրաւոր գրաւականը՝ հաւատքը:

Հայուն հաւատքն է ատիկա, որ պատմութեամբ ամենէն դաժան ու տխուր օրերուն մնաց ամուր եւ տոկուն, ինչպէս՝ Մակարավանքին մատուռին սիւնին վրայ մնացած այդ բառը, որ բառ չէ, այլ՝ իմաստ: Հաւատքն է, որ իր կարգին քալեց հայութեան արիւնոտ ուղիէն, սակայն չմեռաւ, քանդուեցաւ, բայց չոչնչացաւ, թաքնուեցաւ, գաղտնի պահուեցաւ, բայց անպայմանօրէն կրկին երեւան եկաւ՝ իբրեւ իսկական եւ կենդանի հաւատք:

Հայուն հաւատքն է ատիկա, որ մնաց կանգուն՝ վերապրելով եւ վերաշինելով, գոյատեւելով եւ շարունակելով, այդ հաւատքն է, որ ճշմարտութեան եւ արդարութեան վկայութիւն եղաւ՝ վերապրելու ու շարունակելու:

Մակարավանքի մատուռի սիւնին վրայ վեհօրէն երեւցող եւ ամուր սիւնին կառչած «հաւատքը» այսօր եւս շատ խօսուն է. քանդուած պատերուն եւ տանիքներուն մէջէն կայ պատգամ մը՝ ուղղուած իւրաքանչիւրիս. «Հայուն այս հաւատքը պետք է պահուի եւ շարունակուի»:

Այո՛, հայուն հաւատքը հին է, բայց՝ ոչ հինցած: Կարելի չէ «նոր»ի մթնոլորտին մէջ անտեսել այն, որ հիմը եղած է մեր անհատական ու հաւաքական կեանքերուն: Պիտի կերտենք նորը, բայց անպայմանօրէն պիտի պահենք Էականը, այն, որ մեր կեանքերուն տուաւ արժէք եւ արժեւորեց զայն պատմութեան բոլոր գործընթացներուն:

 Ինքնաշարժներուն մէջ տեղաւորուած՝ կը պատրաստուինք Նիկոսիա վերադառնալու: Ինքնաշարժին պատուհանէն դարձեալ դիտեցի Մակարա վանքին «աւերակները» եւ հոն տեսայ հայուն կեանքը: Կեանք մը, զոր հայը կ'ապրի հոս ու հոն, քիչ մը ամէն տեղ, եւ ան կը շարունակէ ապրիլ, որովհետեւ իր պատմութեան մէջ եղած են Մակարավանքեր, որոնք քանդուած են, բայց չեն ոչնչացած: Այդ կառոյցները կրցած են ամուր մնալ ամէն տեսակի տագնապի դիմաց եւ չեն ընկրկած: Եւ եթէ աւերուած են, բայց եւ այնպէս կրցած են աւերակներուն մէջէն դուրս հանել այդ «հաւատքը»՝ կենդանի եւ աշխուժ, յստակ ու պայծառ, որ վկայութիւնն է հայուն ապրելու վճռակամութեան:

Ու պատգամը կը շարունակուի...: Մակարավանքը իսկապէս պիտի քանդուի, եթէ հայը կորսնցնէ իր հաւատքը:

Հաւատք՝ ազգային, քրիստոնեական եւ պահանջատիրական ամբողջական հասկացողութեամբ:

Բայց երբեք պէտք չէ հոն հասնիլ, այլ պէտք է ամուր պահել Մակարավանքին «հաւատքը»:

